

Sygn. akt V CSK 576/15

POSTANOWIENIE

Dnia 16 marca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z wniosku A. P.
przy uczestnictwie J. G.
o stwierdzenie nabycia spadku,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 16 marca 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczynie
od postanowienia Sądu Okręgowego w K.
z dnia 7 maja 2015 r., sygn. akt IV Ca [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wnioskodawczynie A. P. złożyła skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w K. z dnia 7 maja 2015 r., oddalającego apelację od postanowienia Sądu Rejonowego w B. z dnia 9 grudnia 2014 r., którym stwierdzono, że spadek po M. G., zmarłej 22 stycznia 2014 r. w C. na podstawie ustawy nabyli po ½ części córka A. P. i syn J. G..

Sąd Najwyższy, oceniając – na podstawie art. 398⁹ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. - skargę kasacyjną z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, zważył:

Ustawodawca, wprowadzając skargę kasacyjną jako nadzwyczajny środek prawny służący od prawomocnych orzeczeń, podkreślił, że jej celem jest ochrona interesu publicznego polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju

judykatury. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. Jego rolą nie jest zatem korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa, nawet gdyby one rzeczywiście wystąpiły. Ocena podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania następuje w ramach tzw. przedsądu. Sąd Najwyższy bada, czy wskazano i należycie umotywowano przyczyny powołane w art. 398⁹ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., tj. czy występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, i przyjmuje ją do rozpoznania, jeżeli jest spełniona przynajmniej jedna z nich. Kognicja Sądu Najwyższego na tym etapie postępowania jest ograniczona i nie obejmuje oceny zasadności podstaw skargi kasacyjnej, zastrzeżonej dla Sądu orzekającego w innym składzie.

W art. 398⁴ § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. przewidziano wymaganie przytoczenia i odrębnego uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Wnioskodawczyni nie sprecyzowała, na której z przesłanek z art. 398⁹ § 1 k.p.c. oparła wniosek, jednak sposób jego sformułowania pozwala przyjąć, że chodzi o istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.). Skarżąca postawiła bowiem pytanie: „Czy w kontekście dyspozycji art. 948 w zw. z art. 952 i art. 951 k.c. jest możliwa konwersja testamentu allograficznego w testament ustny w sytuacji, gdy testament allograficzny został spisany przez osobę nieuprawnioną, tj. jeżeli spadkodawca zwrócił się o sporządzenie testamentu zwykłego do osoby nieuprawnionej a ta, nie wyprowadziwszy go z błędu spisała jego wolę w warunkach art. 951 § 1 k.c., a spadkodawca pozostawał w dobrej wierze, aczkolwiek w błędnym i usprawiedliwionym okolicznościami przekonaniu, że sporządził ważny i skuteczny testament zgodnie ze swoją wolą testowania?”.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.), które wiąże się z określonym przepisem prawnym i ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej ale i innych podobnych spraw, wymaga precyzyjnego sformułowania i wskazania argumentów prawnych,

które prowadzą do rozbieżnych ocen (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11). W zasadzie powinno to być zagadnienie nowe, o charakterze rzeczywistym, a nie teoretycznym, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji. Argumentacja uzasadniająca wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania musi zawierać odrębne, pogłębione wywody wskazujące na zaistnienie powołanych okoliczności, uzasadniających przyjęcie skargi (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2008 r., II PK 3/08, nie publ.; z dnia 19 października 2006 r., IV CSK 246/06, nie publ.; z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, nie publ.; z dnia 19 grudnia 2001 r., IV CZ 200/01, nie publ.). Wywód przedstawiony przez skarżącą nie odpowiada powyższym wymaganiom. Niezbędnym elementem uzasadnienia tej przesłanki jest nie tylko wskazanie przepisu prawa, który wzbudził poważne wątpliwości (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 2014 r., II PK 257/13, nie publ.), a także różnych możliwych sposobów jego interpretacji, wynikających z judykatury lub piśmiennictwa, w tym również zajęcia przez samego skarżącego stanowiska co do rozstrzygnięcia sprawy oraz przyczyn wadliwości zaskarżonego orzeczenia (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2013 r., III SK 54/12, nie publ.). Wymagania tego nie można zastąpić postawieniem samych pytań do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2011 r., I PK 52/11, nie publ.), co uczyniła wnioskodawczyni w niniejszej sprawie. Podkreślić również należy niedopuszczalną kazuistyczność zagadnienia, wprost odnoszącego się do jednostkowych okoliczności występujących w sprawie. Zagadnienie dotyczące odmiennej kwalifikacji testamentu zostało już wyjaśnione w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 12 stycznia 2007 r., IV CSK 257/06 (nie publ.), w którym wyjaśniono że w razie niedochowania wymagań przewidzianych w art. 951 k.c., powodujących, że testament sporządzony w formie przewidzianej w tym przepisie jest nieważny, dopuszczalna jest tzw. konwersja testamentu alograficznego i uznanie go za ważny testament ustny, tj. testament przewidziany w art. 952 k.c., ale możliwe to jest tylko wówczas, gdy spełnione są wszystkie przesłanki ważności testamentu ustnego.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. *a contrario* odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania.

jw

l.n